

Nord-Norsk Redaktørforening
v/Jan-Eirik Hanssen
c/o Avisa Nordland
8002 BODØ

Bodø, 17. april 2011

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

HØRINGSUTTALELSE, NOU 2010:14 (MEDIESTØTTEUTVALGET)

Styret i Nord-Norsk Redaktørforening, som organiserer 59 redaktører i Nordland, Troms og Finnmark, har følgende kommentarer til NOU 2010:14:

1.

Avisene står sterkt i Norge. Mangfoldet er stort. Det gjelder også i Nord-Norge. Avisene representerer en åpenbar styrke for demokratiet, for tilhørighet i små og store lokalsamfunn, for samfunnsengasjement, for dagsorden og for meningsdanning. Som den fjerde statsmakt er det avisenes oppgave å vokte over maktutøvelsen i små og store lokalsamfunn. Samtidig er avisene viktige bidragsytere til stolthet og tilhørighet som gir økt bolyst i en landsdel som har behov for å trekke til seg kompetent arbeidskraft. Avisene når bredt ut til mennesker i alle samfunnslag. I en tid med internasjonalisering og forflattning i mediene er norske lokalaviser garantist for bevaring og utbredelse av norsk språk.

De offentlige mediestøtteordningene har bidratt til bredde og mangfold i det norske medielandskapet. Nord-Norsk Redaktørforening er av den oppfatning at mediestøtten bør videreføres minst i samme omfang som i dag.

2.

Flere samtidige faktorer påvirker utviklingen av norske aviser i negativ retning. Opplaget for papiravisene er fallende. Veksten på digitale plattformer kompenserer ikke økonomisk for nedgangen i papiroplag. Norske mediehus var blant de som ble hardest rammet av finanskrisen. Det førte til betydelige nedbemanninger. Selv om markedet har hentet seg noe inn er framtidsutsiktene økonomisk utfordrende for frittstående medier som ikke er i offentlig eie.

Nord-Norsk Redaktørforening mener at moderne mediestøtte må legge til rette for at det kan utvikles gode forretningsmodeller for digital kvalitetsjournalistikk. Støtteordningene må ta utgangspunkt i at en stadig større del av publikum vil være å treffe på de digitale plattformene.

Den offentlige mediestøtten må også medvirke til at papiravisene kan opprettholde kvalitet og mangfold, slik at opplagsfallet på papir blir minst mulig. Mediehusene må få tid på seg til å foreta nødvendige omstillinger i en krevende periode.

3.

Avisene i Nord-Norge spiller en svært viktig rolle i egen landsdel. Her er lokale mediers betydning for sine lokalsamfunn og region større enn i sentrale deler av landet. Avisene setter

egen dagsorden lokalt/regionalt hver dag. Saker som er viktig lokalt og for landsdelen når, med få unntak, sjelden fram til riksmidienes dagsorden. Frittstående riksmidiers tilstedeværelse i landsdelen er redusert de siste årene. Uten sterke lokale og regionale mediehus står den nordlige landsdel i fare for å bli ”den glemte landsdel” i et nasjonalt perspektiv.

Nord-Norsk Redaktørforening er spesielt opptatt av at de generelle rammevilkårene gjør det mulig å utføre samfunnsoppdraget for lokalavisene på mindre steder i nord, hvor lange avstander og dyr distribusjon byr på spesielle økonomiske utfordringer.

Nord-Norsk Redaktørforening mener det er viktig med særskilte tiltak for å styrke samiske språk. Derfor mener vi at den samiske pressestøtten må forbeholdes aviser som utgis på samisk språk. Ordningen for samisk pressestøtte må også legge til rette for samarbeid med andre aviser om redaksjonelt innhold på sørsamisk og lulesamisk, i tillegg til nordsamisk.

4.

Nord-Norsk Redaktørforening mener at dagens nullmomsordning for papiraviser bør stå ved lag. Ordningen bør også utvides til å gjelde digitalt redaksjonelt innhold. Dette bør i det minste gjelde når det er snakk om like redaksjonelle produkter, eksempelvis når pdf-utgaver av papiravisa blir distribuert på ipad og andre lesebrett.

Vi ønsker ikke at avgiftssystemet skal diskriminere mellom ulike digitale plattformer når innholdet er likt eller tilnærmet likt. Etter vår oppfatning er det journalistikken som må styrkes, ikke teknologien.

På denne bakgrunn ønsker Nord-Norsk Redaktørforening at dette perspektivet blir stående sentralt i det videre arbeid med mediestøtteordningene. Vi har også registrert at momssystemet i EU nå er til høring, og at det kan komme til å bli åpnet for nullmoms eller redusert moms også på digitale redaksjonelle produkter.

5.

Nord-Norsk Redaktørforening mener at **flermedialitetsalternativet** er det beste, med noen betenkninger. Alternativet løser ikke problemet med ulik moms, men reduserer i alle fall momssatsen på digitale produkt fra 25 til 8 prosent. Alternativet viderefører nullmoms på papiraviser, noe som har en særdeles sentral betydning for nordnorske aviser. Innføring av moms på papiraviser vil være en stor trussel for landsdelens små og mellomstore aviser som kjemper hardt for å redusere opplagsfallet. Det vil kunne føre til reduksjoner i frekvens og i verste fall nedleggelse av viktige talerør for sine lokalsamfunn, med de konsekvenser det vil ha for samfunnsutviklingen i en region som ikke tar del i den sterke befolkningsveksten andre deler av landet opplever.

Omfordelingsalternativet innfører lik moms på 8 prosent. Det kan være enklere å praktisere, men det opphever prinsippet om nullmoms på redaksjonelt innhold og øker avgiftsnivået på papiravisene. Modellen med omfordeling i tråd med forslaget kan høres forlokkende ut, men er komplisert, diskuterbart og politisk sårbart.

Nord-Norsk Redaktørforening ønsker ikke ordninger som reduserer forutsigbarheten. Vi ønsker ikke ordninger som åpner for politisk skjønn og vurderinger i tildelingen.

Det beste og mest presise virkemiddelet i dagens system er nullmomsen på papir. En eventuell moms på 25 prosent vil skape store problemer for satsing på betalt redaksjonelt innhold på digitale plattformer. Når leserne beveger seg gradvis fra papir til digitalt mediekonsum, vil det også uthule prinsippet om nullmoms på det frie ord. Systemet er derfor lite fremtidsrettet og bør moderniseres.

Med dagens medieutfordringer er det etter vårt syn viktig at det gis klare politiske signaler om at lokale mediehus utøver en viktig funksjon for utvikling av demokrati, for engasjement og for utvikling av lokalsamfunn. Produksjon av lokalt, norskspråklig innhold på digitale plattformer er et viktig forsvarsverk for norsk språk og kultur på vei inn i den digitale tidsalderen.

Det må også framtidige avgiftssystem og støtteordninger bygge opp om.

For styret i Nord-Norsk Redaktørforening

Jan-Eirik Hanssen
Leder